

Datu valsts inspekcija

Blaumaņa iela 11/13-15, Rīga, LV-1011, tālr. 67223131, fakss 67223556, e-pasts info@dvi.gov.lv, www.dvi.gov.lv

Lietā Nr. [..]

Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Rīgas Kosmētikas skola”

Tallinas iela 18
Rīga, LV-1001

Lēmums

Rīgā,
2021.gada 15.jūnijā

Nr. [..]

Par pārbaudē konstatēto un pienākuma uzlikšanu

Datu valsts inspekcija (turpmāk – DVI), pamatojoties uz Vispārīgās datu aizsardzības regulas¹ (turpmāk – VДАР) 57.panta 1.punta “a”, “f” un “h” apakšpunktu, 2.punkta “e” apakšpunktu, Fizisko personu datu apstrādes likuma (turpmāk – FPDAL) 4.panta pirmās daļas 1.punktu un 5.panta pirmās daļas 1.punktu veica pārbaudi par Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Rīgas Kosmētikas skola” (turpmāk – Kosmētikas skola) telpās Tallinas ielā 18, Rīgā veikto personas datu apstrādi videonovērošanas veidā.

Papildus DVI 2021.gada 18.maija vēstulē Nr. [..] minētajām, DVI konstatē un norada turpmāk minēto.

Pārbaudes ietvaros DVI 2021.gada 18.maijā nosūtīja Kosmētikas skolai vēstuli² (turpmāk – Aicinājums), kurā aicināja Kosmētikas skolu sniegt pārbaudei nepieciešamo informāciju par veikto videonovērošanu un Kosmētikas skola ar 2021.gada 25.maija vēstuli Nr.01³ ir sniegusi informāciju (atbildi) (turpmāk – Atbildes vēstule) uz DVI Aicinājumu.

DVI konstatē, ka no Kosmētikas skolas Atbildes vēstulē minētiem paskaidrojumiem un pievienotiem pielikumiem izriet, ka Kosmētikas skolas telpās Tallinas ielā 18, Rīgā, recepcijā, virs naudas lādes, kases aparāta un datora ir uzstādīta viena videonovērošanas kamera, kas aptver arī recepcijas darbinieka darba vietu⁴. Informatīva zīme par veikto videonovērošanu atrodas uz

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 27.aprīļa Regula Nr.2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)

² DVI 2021.gada 18.maija vēstule Nr. [..] “Par aicinājumu veikt videonovērošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un informācijas pieprasījumu”

³ DVI reģistrēta 2021.gada 26.maijā ar Nr. [..]

⁴ DVI konstatē, ka Atbildes vēstules pielikumā atrodas videonovērošanas kameras ekrānuzņēmuma bilde, kurā ir redzama Kosmētikas skolas recepcija un recepcijas darbinieka darba vieta pie datora

administrācijas ieejas durvīm, un satur informāciju par datu apstrādes videonovērošanas veidā pārzini (Kosmētikas skola) un mērķi un pamatojumu (noziedzīgu nodarījumu novēršana un personu dzīvības aizsardzība)⁵. Kosmētikas skola paskaidro, ka videonovērošanas ieraksti tiek saglabāti 30 dienas, tie glabājas video rakstītājā, servera telpā, un piekļūt tiem var tikai Kosmētikas skolas direktore.

Saskaņā ar VDAR 4.panta 1. un 2.punktu “personas dati” ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu (“datu subjekts”)⁶, savukārt “apstrāde” ir jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darīt tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana. Tādējādi personas attēla ieraksts ir uzskatāms par personas datiem, savukārt minēto personas datu iegūšana, uzglabāšana un citas darbības ir personas datu apstrāde VDAR izpratnē.

Par personas datu apstrādes atbildību VDAR ir atbildīgs pārzinis – fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus [..]⁷. Konkrētajā gadījumā pārzinis Kosmētikas skolā veiktajai personu datu apstrādei videonovērošanas veidā ir Kosmētikas skola.

Saskaņā ar VDAR 6.panta nosacījumiem, apstrāde ir likumīga tikai tādā apmērā un tikai tad, ja ir piemērojams vismaz viens no 6.panta 1.punktā minētajiem pamatojumiem. VDAR ir noteikti seši vispārīgi tiesiskie pamati: datu subjekta piekrišana, līguma noslēgšana vai izpilde, datu pārziņa juridisks pienākums, uzdevuma veikšana, balstoties uz oficiālu pilnvaru vai sabiedrības interesēs, datu subjekta vai trešās personas vitālo interešu aizsardzība un pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošana. Papildus tiesiskā pamata nodrošināšanai pārzinim ir jāievēro arī VDAR 5.pants, saskaņā ar kuru personas dati ir jāapstrādā likumīgā un pārredzamā veidā, nodrošinot godprātību pret tām personām, kuru personas datus apstrādā (likumība, godprātība un pārredzamība), datu apstrādi jāveic tikai tam nepieciešamajā apjomā (datu minimizēšana) un tādā veidā, lai tiktu nodrošināta atbilstoša personas datu drošība, tostarp aizsardzība pret neatļautu vai nelikumīgu apstrādi un pret nejaušu nozaudēšanu, iznīcināšanu vai sabojāšanu, izmantojot atbilstošus tehniskos vai organizatoriskos pasākumus (integritāte un konfidencialitāte). Turklāt ievērojot VDAR 5.panta 2.punktā noteikto pārskatatbildības principu, tieši pārzinim ir pienākums nodrošināt tādu personas datu apstrādes procesu, kas ļauj pierādīt, ka pārziņa veiktā personas datu apstrāde ir atbilstoša datu aizsardzības normatīvā regulējuma prasībām

DVI, izvērtējot Atbildes vēstulē un pielikumā esošo informāciju, t.sk. arī Kosmētikas skolas mājas lapā pieejamo Privātuma politiku⁸, konstatē, ka Kosmētikas skolas veiktās videonovērošanas mērķis ir noziedzīgu nodarījumu novēršana, konstatēšana un kontrolēšana attiecībā uz Kosmētikas skolas īpašumu (zādzība, vandālisms), kā arī personu (darbinieku, klientu u.c.) būtisku interešu, tostarp veselības un dzīvības, aizsardzība, kas atbilst VDAR 6.panta 1.punkta “d” (*apstrāde ir vajadzīga, lai aizsargātu datu subjekta vai citas fiziskas personas vitālas intereses*) un “f” (*pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošanai*) apakšpunktos noteiktajiem tiesiskajiem pamatiem.

Attiecībā uz Kosmētikas skolas norādīto, ka videonovērošana tiek veikta, lai aizsargātu

⁵ DVI konstatē, ka Atbildes vēstules pielikumā atrodas videonovērošanas kameras ekrānuzņēmuma bilde, kurā ir redzama informatīva zīme par videonovērošanas veikšanu

⁶ Identificējama fiziska persona ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem.

⁷ VDAR 4.panta 7.punkts.

⁸ <https://www.kosmetikasskola.lv/copy-of-vakances>

personu būtiskas (vitāli svarīgās) intereses, tai skaitā, dzīvību un veselību (VDAR 6.panta 1.punkta “d” apakšpunkts), DVI norāda, ka minētā tiesiskā pamata izmantošanai personas datu apstrādē ir noteikti ierobežojumi. “Vitāli svarīgas” intereses norāda uz datu apstrādes tiešo sasaisti ar jautājumu par indivīda dzīvību un nāvi, vai vismaz draudiem, kas rada riskus vai apdraudējumu indivīda dzīvībai un veselībai. Attiecīgi VDAR 6.panta 1.punkta “d” apakšpunktu nevar interpretēt atrauti no VDAR 46.apsvēruma. Šādas vitāli svarīgas intereses, kas cieši saistītas ar indivīda izdzīvošanas iespējām, varētu būt tiesisks pamats personas datu apstrādei, piemēram, lai izmantotu sensitīvos personas datus par personas veselības stāvokli, ar mērķi nodrošināt personas ārstēšanu vai gadījumos, kad kāda konkrēta persona ir pazudusi un tiek izsludināta meklēšanā. Līdz ar to šis tiesiskais pamats nav piemērojams Kosmētikas skolas veiktajai personas datu apstrādei, proti, receptijas telpas novērošanai.

Ņemot vērā minēto kopsakarā ar Kosmētikas skolas Atbildes vēstulē sniegto informāciju, DVI secina, ka konkrētajā gadījumā Kosmētikas skolas receptijā veiktās personas datu apstrādes videonovērošanas veidā vienīgais tiesiskais pamats var būt VDAR 6.panta 1.punkta “f” apakšpunkts, proti personas datu apstrāde ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai, piemēram, īpašuma aizsardzībai un personas drošuma nodrošināšanai. Šādos gadījumos obligāti jālīdzsvaro pārziņa legītīmas intereses ar datu subjekta interesēm un tiesībām uz datu aizsardzību.

Attiecībā par videonovērošanas kameru ierakstu saglabāšanas laiku DVI norāda, ka saskaņā ar VDAR 5.panta 1.punkta “e” apakšpunktā noteikto, personas dati tiek glabāti veidā, kas pieļauj datu subjektu identifikāciju, ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā [...] (“glabāšanas ierobežojums”).

Savukārt VDAR 39.apsvērumā minētais nosaka, [...] ka personas datiem vajadzētu būt adekvātiem, atbilstīgiem, un tiem būtu jāietver tikai tas, kas nepieciešams tiem nolūkiem, kādos tie tiek apstrādāti. Tādēļ jo īpaši nepieciešams nodrošināt, lai personas datu glabāšanas laikposms tiktu stingri ierobežots līdz minimumam. Personas dati būtu jāapstrādā tikai tad, ja apstrādes nolūku nav iespējams pienācīgi sasniegt citiem līdzekļiem. Lai nodrošinātu, ka personas datus neglabā ilgāk, nekā nepieciešams, pārzinim būtu jānosaka termiņi, kad dati ir jādzēš vai periodiski jāpārskata. Tādējādi pārzinim (Kosmētikas skolai) jānodrošina to, ka personas datu uzglabāšanas ilgums ir atbilstošs apstrādes mērķim.

Ņemot vērā minēto kopsakarā ar Kosmētikas skolas Atbildes vēstulē norādīto personas datu apstrādes videonovērošanas veidā mērķi, DVI secina, ka videonovērošanas kameru ieraksti tiek glabāti pārāk ilgu laiku Kosmētikas skolas norādītā mērķa (noziedzīgu nodarījumu novēršana, konstatēšana saistībā ar īpašuma aizsardzību un personu būtisko interešu, tajā skaitā dzīvības un veselības aizsardzību) sasniegšanai un Kosmētikas skolas konkrēto mērķi var sasniegt arī ar mazāku videonovērošanas kameru ierakstu saglabāšanas ilgumu, jo konstatējot, piemēram noziedzīgu nodarījumu un atbilstoši rīkojoties, piemēram, atsevišķi saglabājot konkrēto videonovērošanas kameras ierakstu, nav nepieciešams tik ilgs visu videonovērošanas kameru ierakstu saglabāšanas laiks. Ievērojot minēto, DVI konstatē, ka Kosmētikas skolas videonovērošanas kameru ierakstu glabāšanas laiks nav atbilstošs VDAR 5.panta 1.punkta “e” apakšpunkta un 6.panta 1.punkta “f” apakšpunkta prasībām.

Attiecībā uz Kosmētikas skolas receptijā veiktās personas datu apstrādes videonovērošanas veidā leņķi, DVI paskaidro, ka, veicot jebkuru personas datu apstrādi, ir jāievēro samērīgums. Veicot videonovērošanu, ierīces nevar tikt uzstādītas, tikai atsaucoties uz vispārēju argumentu par iespējamiem apdraudējumiem personu dzīvībai, veselībai vai īpašuma aizsardzībai. Darba vietās darba devējam ir jārespektē darbinieka privātā dzīve. Aizliegts ierīces izvietot bez darbinieku un klientu informēšanas, kā arī uzstādīt videonovērošanas ierīces tikai tāpēc, ka to izmaksas ir salīdzinoši nelielas. Pārzinis var uzsākt videonovērošanas veikšanu tikai tad, ja viņš ir izvērtējis videonovērošanas mērķi un apstrādājamo datu apjomu un secinājis, ka videonovērošanas veikšana ir nepieciešama (videonovērošanas veikšanas ieguvums būs lielāks, nekā fiziskajai personai, tādējādi nodarītais privātuma apdraudējums vai ierobežojums) un ka tā

nodrošinās iecerētā mērķa sasniegšanu veidā, kas vismazāk aizskar fiziskās personas tiesības uz privātumu.

Ja videonovērošanas mērķis ir saistīts ar noziedzīgo nodarījumu novēršanu (piem., zādzība), pārzinim jāizvērtē un jānodrošina, lai šis mērķis tiktu sasniegts pēc iespējas mazāk aizskarot citu personu, it īpaši recepcijas darbinieku, kas pastāvīgi atrodas recepcijas telpā pie datora, tiesības uz privātumu. DVI vērs uzmanību, ka šādos gadījumos personu datu apstrādi videonovērošanas veidā nedrīkst pamatot vai videoierakstus izmantot citiem mērķiem, piemēram, lai veiktu darbinieku kontroli vai iegūt pierādījumus strīdu ar klientiem atrisināšanai.

DVI aicina ņemt vērā, ka Eiropas datu aizsardzības uzraugs videonovērošanas vadlīniju⁹ 22.lapaspusē norāda, ka darba produktivitātes uzlabošana, darba kvalitātes kontrole un pierādījumu iegūšana strīdu atrisināšanai nepamato un neattaisno darbinieku videonovērošanu. Paskaidrojām, ka videonovērošanas sistēmas darba vidē tiek izvietotas, lai nodrošinātu darbinieku un apmeklētāju drošību, novērstu zādzības vai citus ļaunprātīgus īpašuma bojājumus. Līdz ar to darba devējam, uzstādot video sistēmas, jāizvēlas tikai tāds videoiekārtu sistēmu izvietojums, kas nerada būtisku darbinieka privātuma aizskārumu. Videonovērošanas kameru darbības leņķim nav jābūt vērstam tieši uz darbinieku, kurš veic darbu vai viņa seju. Pat, ja mērķis ir novērst darbinieka nelikumīgas manipulācijas vai zādzību, kamerai jābūt vērstai tā, lai tieši sasniegtu mērķi, pēc iespējas mazāk aizskarot privātumu.

Ņemot vērā minēto kopsakarā ar Kosmētikas skolas noteikto videonovērošanas mērķi DVI secina, ka recepcijas telpā veiktā videonovērošana nav atbilstoša VDAR 6.panta 1.punkta "f" apakšpunkta un 5.panta 1.punkta "a" un "c" apakšpunktu prasībām, saistībā ar to, ka pastāvīgi tiek veikta recepcijas darbinieku novērošana. DVI norāda, ka iepriekš minētos mērķus var sasniegt savādāk, ar mazāk datu subjektu tiesību ietekmējošiem līdzekļiem, veicot attiecīgo personas datu apstrādi mazākā mērogā, proti, mainot veiktās videonovērošanas leņķi vai videonovērošanas atrašanās vietu, lai tās darbībā nebūtu iekļauta recepcijas darbinieka pastāvīga darba vieta. DVI norāda, ka tas ir tehniski risināms jautājums un ir pārziņa kompetencē.

VDAR 31.pants nosaka, ka pārzinis un apstrādātājs un attiecīgā gadījumā pārziņa vai apstrādātāja pārstāvis pēc pieprasījuma sadarbojas ar uzraudzības iestādi tās uzdevumu izpildē.

VDAR 58.panta 2.punkts nosaka DVI kā katrai personas datu apstrādes uzraudzības iestādei vairākas korektīvās pilnvaras. Regulas 58.panta 2.punkta "d" apakšpunkts nosaka Inspekcijai pilnvaras izdot rīkojumu pārzinim vai apstrādātājam saskaņot apstrādes darbības ar Regulas noteikumiem, vajadzības gadījumā – konkrētā veidā un konkrētā laikposmā.

DVI informē, ka tā savā darbībā īsteno principu "Konsultē vispirms", kas paredz, ka ar uzraugošajām darbībām jāveicina prasību izpilde, sniedzot normu un prasību skaidrojumus (preventīva funkcija), līdz ar to, tās primārie uzdevumi ir efektīva fizisko personu datu aizsardzība (norādījumu par pārziņa veiktajā personas datu apstrādē konstatētajām nepilnībām un ierosinājumu sniegšana to novēršanai) un nelikumīgas personas datu apstrādes gadījumā nepieciešamo darbību veikšana ar mērķi pēc iespējas ātrāk pārtraukt to, tādā veidā mazinot datu subjektam radīto kaitējumu.

Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 66.panta pirmā daļa paredz, ka apsverot administratīvā akta izdošanas vai tā satura lietderību (65.pants), iestāde lemj: 1) par administratīvā akta nepieciešamību, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi; 2) par administratīvā akta piemērotību attiecīgā mērķa sasniegšanai; 3) par administratīvā akta vajadzību, tas ir, par to, vai šo mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai tiesiskās intereses; 4) par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

Izvērtējot šajā administratīvajā aktā norādīto, DVI secina, ka tikai administratīvā akta izdošana var sekmēt Kosmētikas skolas izpratni par tās rīcības neatbilstību VDAR un novērst

⁹https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/10-03-17_video-surveillance_guidelines_en.pdf

pārkāpumu atkārtošanos Kosmētikas skolas darbībā. Administratīvais akts tiek izdots ar mērķi aizsargāt datu subjektu Satversmē noteiktās tiesības uz savu personas datu aizsardzību. Inspekcija konstatē, ka attiecīgo šī lēmuma mērķi nevar sasniegt ar mazāk Kosmētikas skolas ierobežojošiem līdzekļiem. Kosmētikas skolai ir pienākums nodrošināt datu subjektu tiesisku personas datu apstrādi, ievērojot VDAR prasības.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pamatojoties uz VDAR 58.panta 2.punkta “d” apakšpunktu, FPDAL 23.pantu, APL 63.panta pirmās daļas 2.punktu, **DVI nolemj:**

1) uzlikt par pienākumu Kosmētikas skolai nekavējoties, taču ne vēlāk ka līdz 2021.gada 12.jūlijam noteikt ar personas datu apstrādes mērķa sasniegšanu pamatotu videonovērošanas kameru ierakstu glabāšanas ilgumu (ne ilgāku par 10 dienām).

1) uzlikt par pienākumu Kosmētikas skolai, nekavējoties, taču ne vēlāk kā līdz 2021.gada 12.jūlijam samazināt vai mainīt recepcijas telpā izvietotās videonovērošanas kameras darbības zonas leņķi tā, lai darbinieks atrodoties savā darba vietā pie datora netiktu pastāvīgi novērots.

Pamatojoties uz VDAR 58.panta 1.punkta “e” apakšpunktu un FPDAL 5.panta pirmās daļas 3.punktu, paziņot DVI par iepriekš minētā pienākumu izpildi rakstiski līdz **2021.gada 12.jūlijam** (pēdējā diena atbildes iesniegšanai pastā vai nosūtīšanai ar drošu elektronisko parakstu) iesniedzot DVI informāciju par Kosmētikas skolas veiktajiem pasākumiem personas datu aizsardzībai un atbildes vēstulei pievienojot dokumentus (videonovērošanas kameru ekrānuzņēmumus), kas apliecina iepriekš minētā pienākuma izpildi.

Saskaņā ar FPDAL 24.panta otro daļu, APL 76.panta pirmo un otro daļu, 79.panta pirmo daļu, 188.panta otro daļu, 189.panta pirmo daļu un Tieslietu padomes 2018.gada 5.marta lēmumu Nr.307 “Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām” šo lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā.

Direktore

J. Macuka

[..]

IZRAKSTS PAREIZS